

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek ter velja s poštnino vred dve kroni za celo leto. Posamezne številke veljajo 8 vinarjev. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne 4 redne vrstice (petit), če se enkrat natisne po 15 vinarjev, dvakrat 25 vinarjev, trikrat 35 vinarjev. Rokopisi se pošiljajo: Uredništvu „Našega Doma“ v Mariboru in se ne vračajo.

Blagor mu . . .

Mrzel veter je začel pihati ter ostro briti v obraz. Solnčni žarki niso več tako topli, kakor so bili po letu, in njih toplota nima več tiste oživljajoče moči, kakor spomladi, ko se vzbuja narava iz spanja. Skrivajo se za gostimi oblaki, ki se pode po nebesnem oboku, in le tu pa tam pokukajo na zemljo, kakor bi hoteli vzeti slovo od nje. Listje je orumenelo, le smreka dviga svojo glavo kvišku, kakor bi hotela kljubovati zimi, ki se bliža. Ptice so odletele v južne kraje, da ondi počakajo gorke pomladi, in po dolib se vlačijo v jutru gosta jesenska megla.

Dan vseh svetnikov je. Na pokopališču gremo obiskat naše rajne, ki so nas zapustili v dolini solza, ter so preselili v kraj, kjer ni križev in težav. Med grobovi . . . Kako čudno je človeku pri sreči na tem tihem kraju, kjer minejo vsi trudi in bridkosti, kamor ne seže sovraštvo in jeza. Tihó, mirno spijo tukaj bleđi prebivalci večno spanje, iz katerega jih ne prebudi človeška moč. Bočisi gospod ali kmet, bogatin ali revež, vsi imajo dovolj prostora na tem tihem, svetem kraju.

Poglejmo na pokopališču! Tamkaj na sredi lep visok križ z zlatimi črkami. Pod rušo biva mož, ki je stal vedno v prvih vrstah v boju za vero in dom in na delu ga je dobila božja odposlanka. „Bil je skrben oče in goreč rodoljub“, se glasi napis. Nič drugega ni skusil na tem svetu, kajti plačilo se ne deli tukaj.

Zraven tega križa se nahaja drug križ, katerega krasi napis: „Svoji nepozabni materi hvaležni otroci.“ Tukaj počiva torej blaga mati, ki je skrbeč od zore do mraka, delala in se trudila in za koga, ali zase? Ne! Trudila se je za svoje otroke, posvetila jim vso svojo materno ljubezen, in zdaj? Tukaj počiva v hladnem grobu, nje telo je strobinelo, a nje duh pa, kot božji blagoslov plava nad pridnimi in bogaboječimi otroci.

Tamkaj vidimo gomilo mladeniča. Še to poletje sem ga videl na mnogih mladeniških prireditvah, kjer je svoje tovariše s trudom in vzgledom bodril, da nadaljujejo zapričeto delo, da gredo na začrtani poti naprej. Tudi on je bil vedno v prvih vrstah, bil je eden najboljših narodnih delavcev župnije. A zdaj? Tu počiva v hladnem grobu, kamor ga je položila prerana smrt k večnemu počitku. Njega sicer ni med nami, a

duh njegov živi med nami,
na delo nas buči in drami!

in mi, ki smo še tukaj ostali, si prizadevajmo, da bomo živeli in delovali po njegovih navodilih.

Ne daleč od te gomile je grob v cvetju. Iz napisu posnamemo, da počiva v njem mlada deva. V najboljših letih je zapustila križe in težave tega sveta. Mnogo so pričakovali od nje, bila je delavna Marijina hčerka, ki se ni bala tudi javnega nastopa. In sedaj? S cveticami okinčan grob vam še kaže nje počivališče.

Pri pogledu na te grobove nam pridejo solze v oči, žal nam je po njih. Toda čemu jok in stok? Ne priključemo jih nazaj, in mogoče je mnogo boljše za nje in njihove duše, da so že pod gomilo, kakor pa da bi hodili še po zemeljski obli. Saj se spominjamo pesmi:

Blagor njemu, ki počiva,
v črni prsti v Bogu spi;
zelen mah kosti pokriva,
njega žalost ne mori.

Blagor njim!

Toda drugo čustvo nas navdaja, ko gledamo po božjem vrtu mnogobrojne gomile. Koliko verskih in narodnih delavcev vseli stanov se je vleglo k večnemu počitku. Ali naj ostanejo njih mesta prazna, nezasedena? Ne! Zapustili so nam oporoko, in ta se glasi: „Branite vero in dom po našem vzgledu! Ko boste pa vi prišli za nami, izročite to oporoko svojim potomcem, in to naj gre od roda do roda.“

In ko tedaj odhajamo iz pokopališča, zazremo veliko, veliko dela, ki nas še čaka. Poprimimo se ga z veseljem in vztrajnostjo, ko pa pride tudi za nas poslednja ura, pa zakličimo našim potomcem: Nadaljujte — — — — —

Solnce je zašlo za gore, na nebu so se nakopčili oblaki in bleđa luna jih obseva s svojo svetlobo, da so videti, kot tisoč grobov na nebu. Zvonovi zapoje in njih glas se razlega žalostno po hribih in dolinah. Na pokopališču brle mnogobrojne lučice. Ko odhajamo iz pokopališča, se nam iztrga klic do naših src: Blagor mu . . . X.

Mladeniči, branimo mejo!

(Spisal član „Mladeniške Zveze“ v Petrovčah).

Začnji čas so rodoljubi sprožili veljavno idejo, namreč združenja celega naroda. Razen kmetov — trpinov in deklet, združili smo se tudi mi mladeniči, da bomo lahko skupno in edino prijeli za orožje požrtvovalnosti, opasali meče umetnosti, odbili vsak napad, ter se zložno postavili v bran.

Sedaj ko so najbolj vihravi časi, se je za nas fante ustanovila prepotrebna, takozvana „Mladeniška zveza“, ki varuje mladež pred zapeljivim svetom, iz njih ustvarja poštene branitelje — svete vere — za obstoj slovenskega naroda in njega pravice.

Obstoj slovenskega naroda in njega pravice predragi tovariši, moramo vzeti v poštev, in to reč pretresati.

Slovenski narod, ki obstoji iz trdnih kmečkih prebivalcev, je žalibog najbolj zatirani narod. Vse se je zaklelo proti nam: Nemci, Nemčurji, Italijani itd. in celo rođni bratje. Vkljub temu tlačanstvu ima Slovenec premalo prepričanja v narodu, premalo denarnih sredstev za blagodejne koristi. Pomani kuje nam narodnega čuta za blaginje slovenskega naroda; nam ne krvavi srce ob pogledu, kako Nemci teptajo naše pravice — pravice naših očetov! In za to bi mi pustili vnevar naše narodne pokrajine, ki so bile škropljene s krvjo naših prodečev . . . ?

Ali bomo pustili, da nam bodo protinarodi razdrli pogodbo naših očetov, ki so se bojevali ne-le za slovenski narod, ampak za celo — domovino, vojskovali za — cesarja . . . ? — Ne! Vsak prepričan narodnjak se boče temu uprl . . . Torej boj za narod!

Nemci si na vse kriplje prizadevajo iztrgati vez, uničiti slogo ter nam s svojimi privađranimi tujci naložiti težek jarem. Koliko juđeževih tisočakov pošljejo med nas ter nas z (m) učilnicami hočejo obesiti za vrat in nas potopiti.

Zato pa, pređragi mladeniči, mi up in naša bodočnost, vzdramimo se! Napeti hočemo vse sile, postaviti se v bran, pokazati pest tistemu, ki nam hoče zlo — naš mili materni jezik — naš najdražji zaklad uničiti.

Zavedajmo se narodnih dolžnosti, pomagajmo, podpirajmo brat brata, naj žarek upanja prešine celo Slovenijo do najzakotnejše vasi. Noč počitka naj izgine in nastopi vedro jutro — dan delavnosti in požrtvovalnosti za uboge tlačane.

Še enkrat Vas, pređragi tovariši, zdaj ob skrajnem času opominjam, vas, ki res čutite s trepečimi obmejnimi brati, primimo za orožje srčnosti, ščit stanovitnosti, utrdimo se na meji, kot zvesta straža matere Slovenije.

Če bomo mi storili svojo dolžnost, tedaj bo svetla Slovenija pod praporom zmage, ter svedočila ne-le veselejše čase, ampak dan prostosti in svobode. Z Bogom za narod!

Zvonjo.

Združena Slovenija.

Pokrajšano je, ki ločijo Slovence v razne kronovine, so deva... ko izginile dne 17. oktobra t. l. ko se je ustvarila upravna celota: Združena Slovenija. Dan 17. oktobra je zgodovinskega pomena v zgodovini Slovencev; ustanovila se je ta dan v Ljubljani „Vseslovenska ljudska stranka“. Udeležba pomembnega shoda je bila ogromna. Izredno veliko gostov je bilo iz zelene Štajerske, iz Koroškega, Goriškega in Primorja. Pri zibelki združene Slovenije pa so stali tudi zastopniki hrvaškega in češkega naroda; načelnik poljske Ljudske stranke, Jan Stapiński, ki je bil vsled važne deželnozbornske seje zađržan, osebno se udeležiti shoda je poslal politično velepomemben brzozjavni pozdrav, ki v njem obeta, da bo stal v državnem zboru tesno ob strani drugih Slovanov.

LISTEK.

J. Markošek.

Spomini z romanja v Sveto deželo.

(Dalje.)

Po čudežnem ozdravljenju neke na smrt bolne žene spoznala je sv. Helena in navzoči kristjani po poročilu sv. Cirila, Jeruzalemskega škofa in Evrelja, slovečega zgodovinarja, kateri izmed treh je križ Kristusov. Ta skalna kapela pripada katoličanom, ki obhajajo tu posebno 3. majnika veličastno slavie v spomin najdenja sv. križa. Skalne stene prevlečejo z dragocenimi preprogami, na lepem, marmornatem oltarju, ki ga je daroval avstrijski nadvojvoda Maksimiljan, opravlja slovesno pontif. mašo gvarđijan in v naislovesnejši procesiji nese potem mali ostanek sv. križa v cerkev božjega groba. Cvetlice trosijo celo pot in verniki počastijo kleče sveto relikvijo. Nad oltarjem se nahaja v naravni velikosti bronasta podoba sv. Helene, ki objemlje sv. križ. Tudi ta podoba kakor druge oltarske potrebščine v tej kapeli so velikodušno darilo blagega Maksimiljana, prelep dokaz njegovega globokovernega srca. V tleli vložena marmornata plošča z vdelanim križem opominja romarja da poklekne in počasti sv. križ, drevo življenja, ki je bil tukaj najden.

Vzneseno poloč stopali smo iz globine nazaj po številnih stopnicah in dospeli zopet v cerkev božjega groba. Obrnili smo se na levo na južno stran velikega svetišča in kmalu dospeli do kapelice posvečene spominu na zasramovanega Zveličarja. V njej se nahaja pol metra visok kamnit stebler; na njega so po izročilu posadili vojaki Jezusa, ko so ga v Pilatovem dvorišču zasramovali, bili v obraz, ga pljuvali in tolkli s trstom po glavi. Pokleknilo v vroči molitvi, spominjajoč se nepopisnega dušne-

Navdušeno so govorili najboljši sinovi slovenskega naroda: Dr. Šušteršič in Demšar iz Kranjskega, dr. Breje in Grafenauer iz Koroškega, dr. Korošec iz Štajerskega, Berbuč iz Goriškega. Čeh Kotlar je v lepi slovenščini pozdravljaj slovenski narod kot najzvestejšega zaveznika češkega naroda, Hrvat Stjepan Radič je govoril kot zastopnik hrvaške kmečke stranke.

Ka je nato dr. Krek s tremi razlogi temeljito utemeljil predlog, naj se ustanovi „Vseslovenska ljudska stranka“, je predsednik shoda, dr. Breje dal predlog na glasovanje. Tisoč in tisoč rok se je za ta predlog vzdignilo, in ko je nato dr. Breje rekel: „Izjavljam, da je Vseslovenska ljudska stranka ustanovljena.“ navdušenje ni hotelo ponehati.

Stranko vodi osrednje vodstvo in izvršilni odbor. V vodstvu so vsi kršđansko-narodni državni in deželni poslanci v vseh slovenskih deželah, predsedniki deželnih političnih organizacij in še povrh po 5 zastopnikov iz vsake deželne politične organizacije. V izvršilnem odboru ima Kranjska 5 zastopnikov, Štajerska 4, Goriška 3, Koroška 2, Trst z Istro 1.

Izvršilni odbor se je tako sestavil: predsednik dr. Šušteršič, 1. podpredsednik dr. Breje, 2. podpredsednik dr. Gregorič.

Želje vseh pravih rodoljubov so se torej izpolnile. Skupno pojđemo v boj za svetinje millega naroda.

Bog živi vse Slovence
pod streho hiše ene!

V Rimu.

(Dvoržak proglašen za svetnika.)

(Dalje.)

Takoj drugi dan smo pričeli z obiskovanjem in ogledovanjem cerkva in drugih poslopij, ki delajo Rim znamenit. Vkljub temu, da smo dobro porabljal čas, izostalo je še marsikaj, kar bi bilo vredno pogledati. Včasih je tudi kak izvanreden, a dobrodošel dogoček kršil vzpored. Tako v soboto, dne 22. maja, ko smo bili povabljeni k sv. maši, ki so jo služili v svoji kardinalski cerkvi dunajski nadškof Gruša. Ko so opravili najsvetejšo daritev, so imeli kratek nagovor. Bili so navzoči tudi naš mil. knezoškof lavantinski. Ko se nas naš premil. nadpastir videli tam tako lepo zbrane, so še oni porabili to priliko ter nas z njim lastno ognjevitostjo lepo poučili, za kako milost naj imamo ugodnost, da smo obhajali Kri-

ga in telesnega trpljenja, katerega je pretrpel zasramovani Zveličar in prizadevajmo si vsaj nekaj zaklostiti, kar je zakrivila nečloveška hudobija. Nekaj korakov še in stojimo ob znojju skale, ki je za božjim grobom najsvetejši del cerkve božjega groba, dospeli smo do Kalvarske višine.

Po osemnajstih strmo navzgor vođečih stopnjicah dospemo navdušeno pojoč in moleč na presvet kraj, kjer je dokončal Kristus svoj nepopisno bolesten križev pot in zaklical: dokončano je. Nedopovedljiva ginjenost napolnjuje srca, ko klečimo na kalvarski višini, kjer je darovalo Jagnje božje za nas zadnjo kapljo krvi. Nad Kalvarsko višino pozidana je petnajst metrov dolga in trinajst metrov široka cerkvičca, katero delita dva obširna, priprosta stebra v dve mali kapeli s temno pobarvanimi stenami. Solnčna luč prođira semkaj prav skromno, tembolj pa vli-vajo blagođejno premnoge zlate in srebrne svetilnice, ki razsvetlijujejo to svetišče uprav bajno. Ko dospemo v kalvarsko svetišče, poklekamo okoli velike marmornate zvezde. Spominja nas groznega dušnega in telesnega trpljenja Zveličarjevega, ko so ga oropali oblačil pred očmi nebrojne množice, da trpi tako za grehe nespodobnosti. Malo korakov naprej v desni. katoličanom spadajoči kapeli, zagledamo na tleli četverokoten mozaik in koj za njim bronast in železen oltar, darilo Medičejev. Tukaj počastimo spomin na kratek, pa strahovit izrek svetega pisma: Prebođli so moje roke in noge in prešteli so vse moje kosti. Tukaj so presumnile neznanske bolečine Zveličarja, ko so prodrli neusmiljeni žreblji roke, ki so delile le dobrote in blagoslavljalje, in noge, ki so hođile za izgubljeno ovčico, da jo privedejo nazaj k čređi. Oltarska slika nam predstavlja pribivanje Kristusa na križ. V desni steni te kapelice nahaja se okno v sosedno kapelo Frankov, ki je prizidana od zunaj k cerkvi in v katero se pride po stopnjicah zunaj

stusov vnebohod v Rimu, da smo tu v svetem mestu gledali za Kristusom, ki je šel v nebesa; gledali pa smo tudi za dvema svetnikoma duhovskega stanu, kako sta šla v nebesa, ko sta bila ravno ta dan prišeta svetnikom; kaj še stojimo tukaj in gledamo za njima? Pebirajmo stopinje za njima, pa bomo dosegli tudi venec! Na večer so v cerkvi del Anima ravno oni tudi večernice sklenili z blagoslovom z Najsvetejšim in potem še v dvorani duhovskega zavoda enkrat povzeli besedo ter nas opozorili na prevažno, premenitno dolžnost vsakega človeka, da reši svojo dušo.

Najimenitnejši dogodek tekom našega bivanja v Rimu, ki je bil seveda označen že v vzporedu, smo doživeli na vnebohod Gospodov, ko smo dobili dostop k papeževi slovesni sv. maši v Petrovi cerkvi in k slovesnosti kanonizacije ali počesčenja novih svetnikov. Bila sta pa dva svetnika, katerima je veljala slavnost. Kajti tudi za Spance, ki so trumoma priromali, je bil ta dan časti in veselja. Razun našega Klemena Dvoržak, je bil svetnikom prištet obnem še duhovnik Jožef Oriol iz Barcelone na Španskem.

Ljudski izraz, katerega sem slučajno slišal med Slovenci za kanonizacijo, se glasi: svetnika vzdigniti. To pa ni dobesedno umeti, kakor da bi morali telesne ostanke zveličanega sedaj vzdigniti iz groba. Truplo našega svetnika je tudi ta dan lepo počivalo na Dunaju, dočim smo ga mi častili v Rimu. To je le tako umeti, da je od dneva proglašenja svetnikom dovoljeno, če bi bila splošna želja, vzdigniti njegovo truplo ter ga prenesti v kak oltar, da se služijo sv. maše nad zemeljskimi ostanki. Gotovo bodo Dunajčani njegovo truplo še dvignili (v oltarju je že tako) ter ga položili na kraj, da bo dostopen splošnemu počesčenju; pravico zdaj imajo; od vnebohoda letošnjega leta naprej je njihov ljubljeneq pravi svetnik sv. katoliške cerkve, vreden vseh časti, kakor se izkazujejo drugim svetnikom.

Do take časti, komur jo je Bog namenil, se ne pride kmalu. Najprej se zove oseba, ki je umrla na glasu svetosti, z dovoljenjem sv. Cerkve, „služabnik božji“; potem je prištet zveličanim; in če se še njegova svetost potrjuje s čudeži, utegne kedaj doseči tretjo stopinjo, da je svetnik. Blaženega že lahko častijo in se mu priporočajo, kateri imajo posebno zupanje do njega; vendar ostane to češčenje bolj zasebno in omejeno na gotovi kraj, dočim se svetniki častijo javno in tudi po zunanje s cerkvenimi obredi.

cerkve. Gmrljiva je oltarna slika, ki nam predstavlja Marijo Devico, svetega Janeza in Magdaleno med pribijanjem Kristusa na križ. Marija vije roke v neizmerni bolesti, gledajoč proti nebu; sveti Janez zre z nepopisno grozo na prestrašni čin; Magdalena pa kleči, zadeljuje si ušesa z obema rokama, da bi ne slišala srašnih udarcev, usta so odprta, kakor da bi zavpila v veliki bolečini. Globoko se mi je vtisnila v spomin ta mojsterska slika, pred katero sem opravil presveto daritev.

Na levo od oltarja pribijanja na križ nahaja se celo majhen katoliški oltarček, s prekrasno soho žalostne Matere božje. Podoba je zamrežena, da bi se ne dotaknili tatinski prsti dragocenega kinča, zlatih in srebrnih src, zapestnic, uhanov, verižic, prstanov in drugih zlahntnih daril, s katerimi so okrasili imoviti in pobožni romarji in romarice žalostno Mater, vpodobljeno na onem mestu, kjer je stala nekđaj stanovitno tri ure pod križem in sotrpela s sinom prebričke bolečine, kjer je slišala iz ust Zveličarjevih: Žena glej tvoj sin, in tako postala tudi naša mati, in kjer je sprejela mrtvega Sina v ljubeče naročje. V levi, Grkom pripadajoči kapeli prav blizu oltarja žalostne Matere počastimo Kristusa na križu, obrnjene proti Evropi; ob križu sta Marija in Janez vpodobljena skoraj v naravni velikosti v srebru. Pod oltarjem, ki sloni na štirih stebričih, poljubimo kleče s srebrom okovano odprtino v skali, v kateri je stal po izročilu sveti križ. V bližini spominjata dva okrogla črna kamena na stališče razbojniških križev.

Zemlja se je potresla ob Kristusovi smrti, in skale so pokale. (Mat. 27, 51.). Srce pretresujoč sled tega potresa vidi romar na kalvarški višini še danes

Prav blizu Kristusovega križa opazimo na tleh kovinasto ploščo, ki se da odmakniti. Pod njo se nahaja v skalo razpoka, ki je nastala pri Kristusovi

Vsaj dva čudeža pa morata biti do tedaj dokazana kot gotova. Najnavadnejši so čudeži ozdravljenja, da kaka oseba na priprošnje svetnika, h kateremu se je zatekla, naglo, torej čudežno ozdravi, dočim so jo proglasili zdravniki za neozdravljivo.

Ker v kraju, kjer se zgodi čudež, napravlja naenkrat ljudstvo pobožnosti do tistega, zato je zdaj cerkvena oblast primorana, začeti preiskavati svetnikovo življenje, če je bilo res tako sveto in smrt tako blažena; iščejo se dokazi za istinitost čudežev po papeževi preiskovalni oblasti. Zadnjo besedo imajo sveti Oče, ki se v tajni seji ali v konzistoriju svojih kardinalov izrečejo, ali je varno blaženemu podeliti svetniško čast, ali je res tako volja božja. Potem se določi dan za slovesno kanonizacijo, kakor se je vršila to leto na vnebohod v Petrovi cerkvi. Hočem jo podrobneje opisati.

Tisti dan je malokateri naših duhovnikov maševal; vsak se je bal, da bi ne zamudil, ker je bilo rečeno, naj bomo ob 6. uri že vsi zbrani pri svetem Petru, če hočemo priti v cerkev in dobiti ugodno mesto. Za nas Avstrijce je bil že določen prostor ob stranski ladji ob listovi strani papeževega oltarja. Malo smo se hudovali nad Spanci, ki so imeli bolj ugodno mesto; bili so pred nami bližje oltarja ter so vsi sedeli, dočim so naši morali večinoma stati. Jaz sem bil tako predrzen, da sem se pridružil Spancem; da bi me tako hitro ne spoznali, da ne spadam med nje, sem vzel romarski znak iz suknje. Pa kmalu so me zasačili, da sem se kot tujec prikradel med nje; od vseh strani so me pikro gledali, delali svoje opazke zoper mene; to sem čutil na pogledih; pa hvala Bogu, nisem jih nič razumel; imel sem opraviti z molekom ter se delal topega za vse njihove opazke, tako sem najmanj mogl do živega; eno našo ženico, ki je tudi tja zašla, so spodili. Zelel sem, da bi se le kmalu začelo opravilo, da bo pozornost Spancev obrnjena drugam. Ne vem, če so drugod tudi tako govorili, Spanci so bili glasni kakor na sejmišču, dokler ni prišla procesija s papežem. Bilo je pa tudi dolga čakati od 7. ure, ko so nas spustili v cerkev, pa do pol desetih, ko smo prvič zagledali svetega Očeta. Vedno smo mislili, zdaj in zdaj morajo priti, pa še jih ni hotelo biti. Ob oltarju okoli Petrovega groba je bilo že vse pripravljeno za daritev, sveče so že prižgali, potem pa je še gotovo trajalo dobro uro, da so prišli papež. Med tem časom so še vso cerkev čudno lepo razsvetlali z neštevilnimi električnimi lučicami; vse duhovstvo, višje in nižje je bilo že priprav-

smrti. Široka je na vrhu 15 centimetrov, eden in pol metra jo lahko opazujemo od zgoraj s svečico v roki, kako je vijugasta sem in tja; o njeni obsežnosti se lahko tudi prepričamo v tako imenovani Adamovi kapeli, ki se nahaja pod kalvarsko višino in je izklesana v kalvarsko skalo. Skozi pozlačeno omrežje videli smo v tej kapeli, da gre razpoklina še naprej v globino. Zanimivo je, kar piše učenjak Addison o tej razpoki. Nek angleški naravoslovec brezvernež posmehoval se je vsem poročilom o svetih krajih v Palestini. Na svojem jeruzalemskem potovanju pa pride tudi na kalvarsko višino, pregleda z učenjaško natančnostjo to razpoko, potem pa pravi svojemu spremljevalcu: Že postajam veren kristjan. Pridno sem se učil fizike in matematike, ki mi trdno in prepričevalno spričujejeta, da ni mogla nastati ta razpoklina po navadnem in naravnem potresu. Tak potres bi, kakor sem videl tudi drugod, ločil plasti in kamenite sklade skalovja, pa razpoklina bi se zgodila po kamenih žilah, ki mejijo plasti, in bi prerusile zveze na najslabejših mestih. Tukaj je pa skala počez počena in razpoka križa žife na celo posebni ne naravni način. Vidim jasno in očitno, da je tu deloval čudež, ker ne narava in ne umetnost bi ne mogla kaj takega izvršiti. Hvalim Boga, da me je pripeljal na ta kraj, da občudujem ta spominke njegove moči, ki dokazuje božanstvo Jezusovo tako jasno.

Ko zapušča procesija kalvarsko višino, donijo že veseli slavospevi v spomin na Kristusovo zmago nad peklom in na slavno vstajenje. Nekaj korakov od kalvarske skale ustavimo se v bližini cerkvenih vrat pri 2 m in 7 dm dolgi, 1 m 3 dm široki in 3 dm visoki rudečkasti kamniti plošči, ki se imenuje mazilni kamen. Evangelist pravi: Prišel je Nikodem, in prinesel zmesi mire in aloa okoli sto liber. Vzela sta torej, namreč Nikodem in Jožef iz Arimateje Jezusovo telo in ga zavila v tančico z dišavami vréd, kakor

ljeno za postrežbo; za red med nestrpnimi množicami so skrbeli papeževi vojaki.

Zdaj se začuje daljno petje, čegar odmev je prihaja v cerkev; najprej moški zbor, potem deški; slavili so pevci z nam duhovnikom znanimi kiticami preblazeno Gospo in pa nova svetnika spoznavalca. Petje je prihajalo bližje, bilo je že čuti, da so v cerkvi. Ljudje se vzdigujejo, s sedežev, mora se torej že kaj videti. Res! Dolga vrsta dečkov se v procesiji pomika, počasi, kakor bi rastle; nosijo pa v rokah eden križ, drugi pa banderce, vsak nekaj. To vrsto zaključili sta dve veliki banderi, kateri so prinesli s seboj; na eni je bila podoba Jožefa Oriola, na drugi pa našega Klementa. Vrhu tega so bile še ob štirih oglih cerkve, ki so najbližje papeževemu oltarju, visoko vsem na ogled pritrjene štiri podobe, ki so predstavljale čudeže, kateri so se zgodili na priprošnje dveh novih svetnikov, o vsakem po dva. Tako se je torej poznalo že na prvi pogled, da se vrši današnja slavnost v znamenju teh dveh svetnikov.

Pevska zbor, moški in deški, se podasta vsak na svoj kor blizu oltarja; moški zbor so tvorili bogoslovci, pevci deškega zbor, so imeli posebno obleko. Prikazala se je dolga vrsta samih škofov, ki so razvrščeni po dostojanstvu v svojih škofovskih opravah po dva in dva korakali po cerkvi, potem pa zasedli svoje prestore; bilo jih je nad sto; zadnji so bili kardinali.

Naenkrat se čuje glas godbe; to so bili papeževi trobentači, ki so milo svirali sedaj, med povzdigovanjem papeževe maše in ob koncu. Ljudje strmijo in nastane splošna tišina. Na okusno opremljenem prestolu pod baldahinom ali nebom nesejo papeža, ki se prijazno smehljajo ter delijo blagoslov. Ljudstvo jim maha v pozdrav z belimi robci od vseh strani.

Slovesnost se prične, pa ne pri Petrovem oltarju sredi cerkve, ampak pri Marijinem, ob koncu srednje ladje. Eden kardinal stopi pred papeža ter prosi za milost, da bi blagovolili proglasiti dva nova svetnika. Odgovorijo, da potrebujejo v to pomoči od zgoraj. Zato se sedaj v to svrhu slovesno zapojejo litanije vseh svetnikov, kjer se pove tudi ime dveh novih. Potem ponovi predlagatelj svojo prošnjo. Sveti Oče obljubijo, pravijo pa, da hočejo prej še svetega Duha poklicati na pomoč. Zato se zdaj zapoje: Veni sancte

je pri Judih šega pokopavati. (Jan. 19, 39. 40). To delo ljubezni in spoštovanja do mrtvega Učenika izvršila sta po starodavnem izročilu na skali, katero pokriva sedaj mazilni kamen. Cesarica Helena pustila je to skalo nepokrito, pozneje so jo pokrili z lepim mozaikom, da bi si verniki ne krušili spominskih kamenčkov od nje. Ko je bila cerkev božjega groba porušena, pozidal je škof Modest nad to mazilno skalo lepo cerkvico. Križarji so pritegnili ta prostor zopet v novo pozidano cerkev. Leta 1809 odstranili so razkolni Grki mozaik in položili tja kamenito ploščo, ki se še dandanes tam nahaja, opremljena z grškimi napisi. Okoli plošče stojijo velikanski svečniki; osem srebrnih in pozlačenih svetilnic razliva milo luč čez znamenit kraj. Kadar se vršijo slovesni vhodi nadškofov v cerkev božjega groba, podeli se tu blagoslovljena voda ali po grškem obredu kadilo. Romarji pa imajo navado pri dohodu in odhodu poljubljati ta kamen. Mnogokrat se lahko opazi, kako merijo Grki in Armenci na tem kamnu platno, po njegovi velikosti si priredijo potem mrtvaško oblačilo. Nekaj korakov na levi zagledamo železno ograjo, kjer brli nekaj svetilnic, pripadajočih Armencem. Tam počaščujejo romarji spomin na pobožne žene, ki so stale oddaljene in zrlle na križanega Zveličarja, in čakale, da sta moža pripravila Jezusovo telo za pogreb. Evangelist pravi: Bile so tudi žene tam, ki so od daleč gledale, med katerimi je bila Marija Magdalena in Marija Jakoba mlajšega in Jožefova mati in Saloma, katere so tudi, ko je bil v Galileji, hodile za njim in mu stregle, in veliko drugih, katere so bile prišle z njim vred v Jeruzalem. (Mark. 15, 40. 41.)

Ko se poslovimo od mazilnega kamena, zabučijo mogočne orglje, ki so molčale do sedaj. V najslavesnejših zvokih z nepopisnim navdušenjem pevamo veličastno pesem: Aurora lucis rutilat —

Jutranji žarki zažare,

Nebeški spevi zadone;

pojoč in moleč dospemo do preimenitnega svetišča, do v skalo vsekanega groba Zveličarjevega.

(Dalje prihodnjič.)

spiritus! Pridi svetl Duh! Potem sveti Oče izrečejo sebe približno te besede: V proslavo presvete Trojice v rasti katoliške Cerkve in v veselje vernikom odredim, naj se Jožef Orijol in Klement imenujeta in častita kot svetnika. Mesto njih in v imenu njih govori nekatere besede tudi prvi kardinal. Zapoje se še zahvalna pesem.

Zdaj sveti Oče zapustijo tisti oltar ter se podarajo k svojemu oltarju nad grobom svetega Petra in začnejo sveto mašo; tukaj mašujejo le sveti Oče, in sicer samo ob največjih slovesnostih. Ker je oltar tako postavljen, da so papež med opravilom že obrnjeni proti ljudstvu, zato se ne obrnejo nikamur, ko rečejo Dominus vobiscum. Na glavah so imeli škofovske kapo ali infulo, papeževa krona ali tiara je bila pa položena na oltarju in so jo rabili le, ko so dali ob koncu maše sv. blagoslov. Čudno se mi je zdelo, da sta bili ondi dve tiari, če sem prav videl.

Papež Pij X. zelo lepo, glasno in pravilno popevajo. Evangelij, ki ga seveda niso sami peli, se je pel v latinskem in grškem jeziku, kar je zmiraj pri papeževi maši. Po evangelju so ugasnili velikonočno svečo prav po obredu, katerega bralec morebiti že pozna, da se namreč na vnebohod pri veliki maši po evangelju ugasne velikonočna sveča. Velikonočno svečec in kip Izveličarja od mrtvih vstalega so še komaj za ta dan prenesli k Petrovem oltarju; drugače se nahajata na drugem oltarju, kjer se redno mašuje ob Gospodovih dnevih. Zdaj je bila tudi kratka pridiga v laškem jeziku.

Petje med sveto mašo je bil ravno tisti latinski koral, katerega sem čul tolikokrat popevati kot bogoslovec v mariborski stolnici ob navadnih nedeljah. Sedanji sveti Oče posebno ljubijo petje te vrste. Pozvanjati drugače nisem slišal, kakor tedaj je nekaj zvonilo, ko so prihajali papež v cerkev. Sicer pa ne vem za več kot za eden zvon, ki se vidi lepo iz Petrovega trga. Po svojem obhajilu so sveti Oče obhajali nekatere, če sem mogel prav videti, imeli so pri sveti maši drug kelih, iz katerega sem videl piti levite, t. j. tiste, ki so stregli.

Ko je bila najsvetejša daritev končana, je vse čakalo in gledalo, kako se bodo papež vrnili v svoje stanovanje; odpravljanje je trajalo prav kratko, ker kmalu smo jih videli na sedežu, ko so jih nesli; ljudstvo je mahalo z robci, godba je svirala. Množice, ki so prej polnile Petrovo cerkev, so napolnile sedaj Petrov trg. Nešteto izvoščekov je imelo sedaj obilo posla, da odvažajo imenitne udeležence po končani slovesnosti. Vprašal sem se, ali bom še kedaj pri papeževi maši? Menda nikdar. Tolažiti se moram z vero, da je daritev tudi najnižjega duhovnika neskončne vrednosti, v bistvu ne zaostaja za papežovo mašo.

(Dalje prihodnjič.)

Na dušji den,

Kaj pa iščeš v tej samoti,
v temnoj noči v gostoj temi;
tū ki nega žive duše,
se ne trosiš, ne bojiš?

Svojega očeta jaz iščem,
Materi v oči bi gledo,
kūšno brate bi no sestre,
za tem srce hrepeni.

Oh kak dolgo že jas hodin,
iščen, jočen no zdihavlen,
že potpali so krvavi,
so od hoda ranjeni.

Zaj sen prišo, tū se stavin,
ge se z brati sen rodijo,
ge so sestre me ljubile,
moje sestre cariane.

Vrešte oča mi kak nekda,
falat krūha, dajte mi ga!
Dajte moja lūba mati,
mi pogače, prhkice!

Lūbe sestre, dragi bratje,
sedmo k mizi si kak negda;
da nam mati razdelijo
mesa tečnega med nas!

Nega materine roke,
ki nam davala je hrane,
zlatu srce več ne bije,
ki nas tak je ljubilo.

Nikdar, nikdar nemo k mizi
seli si kak negda — deca —
nega matere, očeta,
bratov nega, sester ne.

Samo miza še je tista,
okol kere smo sideli,
pa zibača šaj' (še je) na hiži,
v keroj smo se zibali.

Peter Skuhala.

Priča zločinskega napada na cesarja pred pol stoletjem — še živi.

Isti dan, ko je izšla zadnja številka „N. D.“, — dne 14. vinotoka t. l. — ob 11. dopoldne je Nj. Veličanstvo presvetli cesar sprejel v avdienco 69. letno soprogo dunajskega stavbenga podjetnika gospo Marijo Tropš. Imenovana je hči dunajskega tržana g. Breitenfelder-ja, ki je tržil z mlekom. Kot 13letno deklice je bila na potu v šolo priča, kako je brezvestni krojač Jan. Libenyi dne 18. svečana 1853, hotel od zadaj zabosti sprehajajočega se cesarja. V četrto ure trajajoči avdijenci je morala naslikati vladarju vse podrobnosti tistega napada, ki si jih je zelo natanko ohranila v spominu. Poročala je, kako je mesar Ettenreich kot rešitelj priskočil cesarju na pomoč, popadši zločinca, ga vrgel na tla ter ga trdno držeč nji velel hiteti po redarja. Spominja se, da je držal cesar žepni robec na rano nad ramo, iz katere je nalahno krvavel. Zakasnila se je ob tem toliko, da je precejšen del popoldanskega pouka zamudila. Zato je bila v šoli kaznovana. A ko se je zvedel vzrok, zaradi katerega je prišla tisti popoldan prepozno, ji je prednica uršulinskega samostana, kojoj šolo je pohajala, podarila kot neko odškodnino za tisto kazen s steklenimi biseri ozaljšano sree, ki ga še hrani in ga je v avdijenci pokazala cesarju. Slučaj je hotel, da je pozneje še enkrat videla napadaleca in sicer takrat, ko so ga zvezanega peljali na morišče. Tudi tedaj je zamudila šolo. Vedno je živo želela od tedaj čisto od blizu videti cesarja. Z zanimanjem je cesar vse to poslušal in jo v milosti odpustil. — Na mestu tedanjega napada na Maksimilijanovem trgu v bližini današnjega dunajskega vseučilišča se vzdiga danes ena najlepših novodobnih cerkvâ v gotičnem slogu. To je dvostolpa votivna cerkev. Zidala se je po načrtih Henrika Ferstel od l. 1856—1879. V severni stranski kapeli je kameniti sarkofag grofa Nika Salm z mnogimi zgodovinskimi spomeniki. P. V.

Estaric I. na Dunaju.

V soboto dne 16. oktobra je Rennerjev zrakoplov „Estaric I“ ponovil zopet svoj polet, a sedaj na Dunaju. Na dirkališču se je zbralo vse črno občinstva, da se je vse trlo. Velikanski prostor je bil napolnjen do vsakega kotička.

Okoli 2. ure popoldne so se zbrali na dirkališču načelniki Leopold Salvator, Rainer in Evgen, dunajski župan dr. Lueger ter razni drugi dostojanstveniki, da sprejmo cesarja. Ob 3 se je pripeljal cesar z spremstvom.

Kmalu po dohodu cesarja se je jel dvigati zrakoplov ter napravil nekaj elegantnih krogov okrog cesarjeve tribune, potem pa večkrat obletel celo velikansko dirkališče. Motor je izvrstno deloval in bilo je videti, kakor bi zrakoplov lepo plaval v zraku in slušal vsakemu najmanjšemu gibu krmila.

Cesar je z zanimanjem gledal manevriranje in končno tudi ni štedil s svojo pohvalo na celo Rennerjevo rodbino, zlasti pa na oba pogumna brata Anatola in Aleksandra. Izrazil je svoje veselje, da je mogel prisostvovati poletu prvega avstrijskega vodilnega zrakoplova.

V nedeljo pri drugem poletu na dirkališču se je pripetila precejšnja nezgoda. Ko se je zrakoplov dvignil v zrak, je jako dobro funkcioniral. Ko se je pa hotel usidrati, se je zadnji del zrakoplova zataknil v streho zgradišča in pri tem je padel Aleksander Renner ven. K sreči je zadobil le neznatne poškodbe. Zrakoplov je bil sedaj lažji in se je po bliskovo dvignil v zrak in ker mu je krmilar manjkal, je zašel zrakoplov daleč proč od dirkališča. Anatol si ni mogel drugače pomagati, kakor da je napravil v zrakoplovu odprtino, da je plin odhajal,

nakar se je posrečilo ga usidrati pri Strebersdorfu. Večja nezgoda se ni pripetila.

V torek se je pripetila pri vzletu zopet nezgoda. Neka veja se je zastavila v zrakoplov in pretrgala njegov ovoj, da je zrakoplov moral pasti na zemljo. Stari Renner je poslal vojake zrakoplovnega oddelka proč, češ, da se mu samo usiljujejo, ne razumejo pa nič. Ovoj so kmalu popravili in so hoteli zopet spustiti zrakoplov v zrak, a sedaj je prišlo pa poročilo, da je policija prepovedala vsak vzlet, dokler zrakoplov ni popolnoma popravljen.

Okoli po svetu.

Državni zbor se je v sredo dne 20. t. m. zopet otvoril. Slovanski poslanci so našli isto jim sovražno ministerstvo pred seboj, kakor so je zapustili pri zadnji zaključitvi državne zbornice. Edino v tem je razloček, da ima to ministerstvo sedaj še več grehov proti Slovanom na svoji vesti kakor jih je imelo on zaključitvi. V Avstriji so minoli časi, v kojih so nam vladali samo Nemci. Sedaj je prišel čas, ko bodo tudi drugi narodi odločevali o usodi Avstrije. Nemci še delajo sicer nekoliko težav, toda te težave se morajo premagati. In temu velja ravno boj naših poslancev na Dunaju.

Demonstracije na Dunaju. Povodom otvoritve parlamenta je napravila socialna demokracija v ljudski dvorani na magistratu shod. Iz vseh dunajskih okrajev so korakali tja socialni demokratje. Cenijo, da je bilo vseh udeležencev okoli 60.000. Istočasno je okoli 10.000 nemških nacionalcev napravilo demonstracijski bumel od Schottenthora do Goethejevega spomenika. Nemški nacionalci so pred parlamentom peli „Die Wacht am Rhein“ in Bismarcklied. Ko sta se spreveda srečala, so se udeležniki psovali in vihteli palice. Ob 12. uri je nastal mir. Na tisoče katolčanov pa je popoldne spremljalo prenos Hofbauerjevih relikvij v cerkev sv. Stefana.

1.000.000 Roseggerjeve ustanove za nemški Schulverein je že dosežen. Tako je zmagoslavno zaključil schulvereinov predsednik poslanec Groß v dunajskem Rajmundovem gledališču pri slovesni prireditvi o priliki cesarjevega imenidana. Njegovo napoved so spremljali mogočni heil-klici mnogobrojnih udeležencev. Pri prvem milijonu Roseggerjeve ustanove je najbolj udeležen Dunaj, ki ima eno četrtino vseh prispevkov; 77 prispevkov po 2000 K so dali poedinici, 29 razne korporacije in društva, in pri tem še ni všteti tistih 20.000 K, ki jih je dovolila mestna občina dunajska. Vodstvo izraža željo in nado, da so občina s temi 20.000 K ne bo uzadovoljila, temveč bo sprejela predlog občinskega svetovalca poslanca Naglerja ter še bo prispevala 40.000 K. Če bo mestna občina to storila, česar ne pričakujemo, bo pred vsem svetom dokumentirala, da ji je nemško nacionalstvo prvi namen.

Razstava dalmatinskih umetnikov se vrši te dni v Ljubljani in bo trajala do 31. novembra t. l. Razstava je prirejena v Jakopičevem umetniškem paviljonu v Lattermannovem drevoredu. Vsa pripravljala dela za to razstavo je vodil znan hrvatski slikar Vidovič iz Spljeta.

Špansko. Položaj na Španskem je zelo resen. Na eni strani raste revolucijsko gibanje v državi, na drugi strani se množe težave v Afriki in zahtevajo vedno večjih denarnih žrtev, ki jih Španija ne bo mogla dolgo nositi. In uspehov v Afriki ni skoro nobenih. Tako je Špansko razburkano znotraj in nesrečno v svoji nepremišljeni maroški vojni. Med tem ko v Maroku pokajo puške Mavrov in uničujejo špansko vojsko, eksplodirajo v Madridu in v Barceloni bombe in uničujejo vse, kar je blizu vladajočim krogom španskim.

V Barceloni na Španskem je bil ustreljen znani voditelj „Svobodne misli“, Ferrer. Dokazalo se mu je, da je vodil tolpe, ki so cel teden ondi pobijale, porušile skoro vse cerkve, zažgale samostane in onečaščevale mrličje. Ferrer se je zagovarjal s tem, da je ves čas delal za „svobodo, omiko in napredek“.

Grška. Grška vojska je sklenila, da spodi s prestola kralja Jurija in odvzame pravico do krone tudi njegovim naslednikom. Za novega grškega kralja bo izvoljen princ Abruški ali pa kakšen nemški princ.

Rumunska in bolgarska vlada sta se baje zedinili, da zvežeta svoje železniško omrežje z donavskim mostom.

Na Angleškem — kakor znano — se potegujejo tudi ženske za volilno pravico. Ali one ne rabijo za reklamo plakatov, ampak so prišle v svoji iznajdljivosti do bistroumne iznajdbe. Pustijo si všivati na svoje predpasnike z velikimi rudečimi in modrimi

črkami napis: Volilno pravico ženam! Ta moda se je tako hitro razširila, da take predpasnike ne nosijo samo ženske iz boljših vodovin, ampak že tudi navadne delavke.

Velike turske vojaške vaje se bodo pričele koncem oktobra na bolgarski meji, kar naj bi bila baje demonstracija proti Bolgariji.

Razgled po domovini.

Prijateljem, somišljenikom, naročnikom in bralcem!

Leto se umika in kmalu oboje stali na pragu novega letnika. Ko se oziramo nazaj, z žalostjo opazimo, da še mnog mladenič, mnoga mladenka ni naročnik, ni naročnica našega lista, čeprav je to njih narodna dolžnost. Zato se obračamo do vseh naših prijateljev in naročnikov s prošnjo, da skrbijo za to, da bo vsak mladenič, vsaka mladenka naročena na naš list. Prepričali pa smo se tudi, da mnogi naših dosedanjih naročnikov niso izvršili svoje dolžnosti napram listu. Iste prav prijazno opozorjamo, da v kratkem svojo dolžnost izvrše.

Dopolnilna volitev za volilni okraj Celje, Brežice, Soštanj, Velenje itd. se bo vršila dne 10. novembra, eventualna ožja volitev pa 16. novembra. Čuje se, da bo mesto Woschnagga kandidiral državni poslanec Marekhl.

Z britvijo si je dne 21. t. m. vrat prerezal 13letni Franc Vrunc v stanovanju v Brodarski ulici št. 3. Deček je vozil mleko za tvrdko Jauk in je pri tem menda nekaj denarja poneveril. Ko je čul, da so mu že na sledu, je šel domu in si je z britvijo vrat prerezal. Oče ga je našel vsega v krvi na tleh ležati in je hitro tekkel po zdravnika, ki mu je rano za silo obvezal. Težko ranjenega so prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico, kjer je drugi dan umrl. Oj, ta mladina!

Sv. Jurij ob Taboru. Pri nas ni človeka, ki bi ne bil prepričan, da so liberalci butasti, pa tudi hudobni. Ko so se zadnjic pretepali kapelski in prekopski fantje, so liberalci namah pisali v „Narodni List“, da so bili med pretepači Orli. Liberalci jim pravijo „čuk“, ker naznanjajo smrt in pogin laznivemu liberalizmu. V resnici pa pri tepežu niti enega Orta ni bilo, ampak vsi pretepači so bili iz liberalne sole, ki odobrava in hvali najhujša grozodejstva. Sram vas bodi, šentjurski liberalci, da imate tako mladino! Pecat laznivosti vam pa tudi ostane.

Poverjenika Družbe sv. Mohorja nujno prosimo, da pred razdelitvijo knjig povedo ljudem, naj se spomnijo z darovi onih slovenskih bratov in sester, ki so v nevarnosti, da jih tujec potujči. Te slovenske duše, katere narodni naš nasprotnik poizkuša zvoditi v socialno demokracijo in v vsenemštvo, ter jim tako ugrabiti vero in narodnost, so nam najbližje! Vsi Mohorjani naj se zato spominjajo z darovi naše narodne obrambe! Komur je dano večje blagostanje, naj da tudi večji dar! Dar Mohorjanov bodi prava narodna zbirka za našo narodno obrambo. Vsi ti darovi pa naj se pošiljajo v centralno blagajno naše narodne obrambe v Ljubljani (za sedaj na naslov upravnništva „Slovenca“), ki jih potem odstopi novemu narodno-obrambnemu društvu. Naj ne bo poverjenika družbe sv. Mohorja, ki ne bi poslal večji ali manjši dar Mohorjanov. Tudi člani in članice družbe sv. Mohorja, pomagajte z agitacijo med svojimi znanci, da bo ta dar Mohorjanov kolikor mogoče velik! Potrebe našega narodno-obrambnega sklada so nujne. Zadnji čas je šlo v St. Ilj 4000 K, za slovensko šolstvo na Koroškem 3000 K, za društvo Kres v Gradcu odpošljemo 500 K, mnogo potreb je pa še silno nujnih. Zato vsi na pomoč!

Telefon. Interurbanno telefonsko zvezo Maribor-Celje-Rogatec-Slatina je poštna in brzojavna uprava dovolila. V Rogatecu in Konjicah se napravijo javne govorilnice.

Koroške novice.

Celovec. Železniško ministrstvo je podelilo industrialcu Emilu Czechowiczka iz Dunaja v društvu z nekaterimi drugimi pravico za predela za naslednje projektirane električne železnice: 1. od glavne kolodvora do osrednjega pokopališča; 2. odcepljeno od te proge na eni strani do vojaškega kopališča, na drugi strani po južnem obrežju Vrbskega jezera čez Majernik, Otok in Vrbo. Dovoljenje velja za dobo enega leta.

Celovec. V bogoslovju je letos doslej 44 bogoslovcev. Med njimi je 18 Slovencev, 3 Poljaki, 1 Hrvat, 1 Čeh in 21 Nemcev.

Otrpenje mozga. Do 16. oktobra se je pojavilo na Koroškem 46 slučajev boleznega otrpenja mozga.

Sedem slučajev je bilo smrtnih. Vseh odpadov na mesto Celovec 16, na bližnjo okolico 17 in 13 na ostalo deželo. Sole se niso zaprle.

Beljak. 81 let stara vžitkarica Katarina Serajnik je šla pri železniškem prehodu blizu Beljaka čez progo, akoravno je bila zatvornica dol spuščena. Mislila je, da lahko brez skrbi gre čez tir, ker je tovorni vlak ravno odšel. Komaj je ona stopila na tir, je priletel pa brzovlak od druge strani, jo butnil ob tla in je bila nesrečnica takoj mrtva. Stroj jo je vlekel še kakih 20 metrov dalje in jo spustil potem hudo razmesarjeno.

Koprivna. Koprivski možje so siromaki, ker so pod žensko oblastjo. Sveto pismo pravi, da bo, ko se bo bližal sodnji dan, velik strah in trepet in bo stiska med narodi. Ljudje bodo od strahu koprnili, pričakovaje tistega, kar ima priti čez celi svet. — Za koprivske može se to že bliža. Marsikateri mož od strahu koprni pred hudobno ženo, pričakovaje tistega, kar ima še priti iz njenih ust. Možje so podedovali svoja posestva vsak po svojem očetu, sedaj jih pa hočejo nekatere žene prevzeti. Bog oče je moža že v raju postavil za gospodarja in mu rekel, da naj gospoduje čez vso zemljo, sedaj pa hočejo gospodariti nekatere nepokorne žene, možje pa naj dolgove plačujejo! Ženi je Bog rekel že v raju, da mora biti pokorna možu, o tem pa žene nočejo dandanes nič vedeti. Žena, ti boš tako dolgo gospodarila, dokler bo kaj moževega premoženja; kadar pa pride na boben, tedaj boš rekla, da je mož vse zapravil, ker ni mene poslušal. Želimo, da se kmalu povrnejo boljši časi v prijazno vas Koprivno.

Društvena kronika.

Katoliško vseučiliško društvo v Salicogradu je dne 24. t. m. obhajalo 25 letnico svojega obstanka. Pri tej svečanosti so prevzvišeni nadpastir dr. Mihael Napotnik v Salicogradu govorili slavnostno pridigo. Da bi društvo kmalu doseglo svoj namen, namreč da otvori prvo katoliško univerzo v Avstriji!

Jesensko delo. V jeseni spravljamo naše pridelke pod streho, bodisi poljske ali iz vinogradov in naše shrambe se bodo napolnile z različnimi živili. Pa tudi pri naših društvih, zvezah se imamo v jeseni poprijeti z novo životnostjo in delavnostjo dela. Po letu nas je tu pa tam zadržalo obilno delo ali huda vročina, da se nismo mogli posvetiti delu, tako kot je bila potreba. Zato pa se tembolj poprimimo tega v jeseni! Predavanja, poučni shodi se naj vrše slednjo nedeljo in če nimate govornikov in predavateljev, Vam po možnosti Z. S. M. ali S. K. S. Z. rada priskoči na pomoč! V delu je moč in zmaga!

Sv. Lovrenc v Slov. Gor. V nedeljo dne 31. oktobra popoldne po večernicah bo v stari šoli ustanovni shod izobraževalnega društva. Govoril bo veleč. g. dr. Hohnjec iz Maribora. Pridite v obilnem številu.

Mladini.

Mladenci, mladenke! Marsikteri še mogoče na kolekuje vsakega pisma ali dopisnice z obmejnim kolekom. Storite to redno odslej in opozarjajte še na to svoje tovariše in tovarišice. Pri svojih nakupih se posebno ozirajte na trgovine, ki inserirajo v katoliških časnikih. Po gostilnah zahtevajte povsod naše časnike. Vse povsod zahtevajte vžigalice: v korist obmejnim Slovincem. Izpolnite geslo: „svoji k svojim“ v njega pravem pomenu!

Mladenkam. Ljuba tetka! Hotela sem s tem poročilom čakati do Vašega obljubljenega prihoda, — oziroma mislila sem, poravnati celo zadevo ustmeno; a ker ste svoj obisk preložila za dva tedna, — pošiljam Vam danes te vrstice. Brezvspešno je vse delovanje naših mestnih liberalčkov, — Sokola in drugih sličnih društev; moška naša mladina stoji trdno na katoliški strani; razkrinkana liberalna druhal zgubila je ves upliv na verno naše prebivalstvo. Vzdignilo se je torej svobodomiselno ženstvo, — da reši čast liberalcev. Pred kratkim ustanovila se je v našem mestecu ženska podružnica sv. Cirila in Metoda; pod to krinko namenijo naše liberalke širiti — osobito med mladim ženstvom — svoje pogubne nauke. — Agitacija je bila velikanska; posebno so se na tem polju odlikovali mestna učiteljica ročnih del, gospica Ogljenčeva — in Cvetovska premoderna učiteljica — zloglasna framazonka, gospica Maranova. Kaj Vam naj poročam o uspehih teh dveh uzornih vzgojiteljic? — Žetev je bila slaba, ker naše značajno katoliško ženstvo se nikakor ni dalo preslepiti od teh krivih prerokinj. V njih krog je stopila le pristna liberalna kri, to je: žene in hčere naprednjakov?? — liberalne učiteljice, — več mestnih brezposelnih koket, — dve šivilji — in nekaj drugih deklet, — katerih imena niso na najbolšem

glasu. Čestitamo novi družbi na tej zmesi. — Pomniti si pa hočemo one dame, — ki so bile sicer popolnoma indiferentne napram našemu stremljenju, a so vendar do sedaj vedno zatrjevale in se svojim vedenjem tudi nekako kazale — svoje katoliško naziranje, — ter sedaj stopile v tabor naših nasprotnikov. Prav je tako; sedaj vsaj vemo, pri čem da smo. Ljuba tetka, pridite gotovo v nedeljo med svoje mnogobrojne netjakinje, ki hrepenijo po vaših podučljivih in navduševalnih besedah. Najbolj se Vas pa veseli Vaša Mara.

Delavnost gospodinje. Bog je ustvaril človeka za delo. Vsakdo mora delati po svojem stanu in po svoji moči, tako velava zakon življenja. Zato je dobra gospodinja tudi delavna, to je, ne propušča in ne naklada dela le drugim, ampak se ga tudi sama in z veseljem loti; prva prične, zadnja neha. Delavnost je gospodinji tako potrebna, kakor redeljubnost. Ni skoraj v nobenem področju toliko in tako različnih opravil, kakor v gospodinjstvu, saj „gospodinja hiši tri vogle podpira.“ To pač ni lahka naloga. Gospodinja mora biti povsod. Kjer njena roka pomaga, tam je uspeh. Pač res, da stane to mnogo truda, a delavna gospodinja se tega ne vstraši, zakaj ve, da je v delu zadovoljnost, napredek in sreča. Nič ni deklicam potrebnejše, kakor da se že v zgodnji mladosti privadijo dela, ako hočejo pozneje postati pridne delavne gospodinjice. „Moli in delaj!“ To zlato pravilo bi moralo biti z velikimi črkami zapisano na najočitnejšem mestu v vsaki hiši ter biti utelešeno v vsaki gospodinjici. Kjer se pridno dela, pa moli vmes, tam počiva očitno blagoslov božji nad vsem početjem in blagostanje hiše raste in se množi. — Čim težje pa je delo, tem slajši je tudi počitek. Po storjenem delu se sladko počine. Tudi tega gospodinja ne porabi; zato ne pretirava zbog lakomnosti, da bi sebi in drugim škodovala s preobilnim delom in prepričnim odmorom. — Vse o pravem času, delo in počitek! Pa še nekaj naj vzpodbuja gospodinjico k delu! To je ljubezen do domovine. Hrvatski pisatelj Dančič piše: Za domovino se ne žrtvuje le na bojnem polju, temveč tudi z vsakim koristnim delom. Ako izvršujemo vsak skrbno svojo dolžnost, poplačamo dolg, katerega dolgujemo svojemu narodu! — Ko bi bile vse naše gospodinjice skrbne, delavne, ne bi propadlo toliko družin, ne bi se jih toliko preselilo iz drage domovine, da se izgube na tujem. Nikdar ne moremo deklicam dovolj priporočiti, naj se varujejo pohajkovanja in postavanja, pa tudi prevelikega hrepenenja po zabavi. Deklica, ki išče dan na dan le zabave in vedrila, postane nečimerna, za delo pa ji ni mar. Mladica naj nikdar ne zabi tehtnega pravila: „Najprej dolžnost, potem zabava!“ Zlasti pa naj se varuje deklica nežne mladosti strastnega čitanja romanov. Poznam deklice, ki vsak prost trenutek pa tudi celo marsikatero uro, ki bi jo imele prebiti pri koristnem delu, porabljajo zato, da se ug'abljuje v romantične povesti dvomljive vrednosti ter potem ob belem dnevu sanjajo, delo pa zanemarjajo. Kako bi mogla kedaj iz take sanjarske deklice postati dobra, delavna gospodinja?! — Kolika nesreča pa je za hišo, kjer gospodari lena vnemarna gospodinja, ki dela ne pozna in ne ljubi! Povsod nered, nikjer uspeha, nikjer sadu, ni čuda, da se ruši blagostanje in da hiša propada — beda in siromaštvo pa še košatita po vseh prostorih! — — Slavka.

Nova Zveza. Zadnje nedeljo se je vršil v Žalec ustanovni shod zveze napredne mladine. Mi smo svoje stališče nasproti tej zvezi že označili. Njej ni za mladino, da bi jo izobrazila, ampak hoče jo izrabiti v svoje podle svobodomiselnne namene. Seveda, da tega ne izdajo takoj, toda nas naj voli rek „volkovi v ovčjih oblekah“, nič jim ni upati. Pošteno misleči mladeniči in mladenke, oklenite se naših društev, posebno glejte, da ne bo župnije brez mladeniške ali dekliške zveze! Naprej zastava katoliške narodne mladine!

Zalec. Ob majhni udeležbi se je nstanovila zadnje nedeljo „Zveza liberalne mladine“. Ustanovnemu shodu je predsedoval krojač Pikel Govorili so dr. Kukovec, Roblek, Lesničar, Oset in par gospodičin. Liberalni kričači so se toraj enkrat zopet pošteno vrezali. Zavedna in poštena slovenska mladina ne seda na liberalne limanice.

Cerkvene zadeve.

Umrl je dne 18. t. m. ob ½8. uri zjutraj pri Spodnji sv. Kungoti tamošnji župnik Alojzij Vojsk, star 56 let. N. v m. p.!

Provizor pri Spodnji sv. Kungoti je postal ž. g. Matija Eferl, župnik pri Gornji sv. Kungoti.

V mariborsko bogoslovnico so bili letos na novo sprejeti sledeči gg. abiturijenti: Grifič Ignacij iz Prihove, Holcman Pavel iz Remšnika, Holcman Vincencij iz Remšnika, Lukman Franc iz Vranskega, Medved Anton iz Rajhenburga, Oblak Ivan iz

Reteč pri Škofji Loki, Oštir Karol iz Št. Ilja pri Velenju, Peršuh Anton iz Št. Lovrenca na Dravskem polju, Rezman Alojzij iz Poljčan, Toplak Franc iz Sv. Tomaža pri Veliki nedelji in Vesenjaki Pavel od Sv. Marjete niže Ptuja.

Duhovna gredica. Čas prijetne trgatve je proč. Proč so lepe cvetke. Proč od nas so šle že skoraj vse ptičice selivke. Vse je izpremenjeno. Vse postaja bolj otožno, žalostno, resno. Listje odpada in rumeni. Prej tako lepa, zelena narava postaja pusta. Pozno v jesen je, vse pričakuje zime! Ko človek tako stoji v naravi, se zamisli, si ogleduje in opazuje to in ono okrog sebe, se ga lotijo mučne a resnične misli: Vse mine! Vanitas vanitatum — — — Nečimernost čez nečimernost in vse je nečimerno! Hitro nam poteka čas življenja. Življenje le gre takorekoč mimo nas. Vse človeka zapusti, zapusti ga mladost, zapuste ga prijatelji dragi, a eno mu ostane in to je sladko upanje. Te zapusti prijatelj, se veseliš svidenja. Nas zapušča pozna jesen, pričakujemo in si želimo mlade, solnčne spomladi! Glejte jo, dobro, za svoje otroke skrbno mater, sv. cerkev! V resno, v pozno jesen je postavila dva praznika, ki morata res navdajati vsakega kristjana z največjim upanjem. To sta: praznik vseh svetnikov in pa vernih duš dan ali „dušno.“ Mi lahko imamo veliko upanje, ker vsi smo poklicani v večno življenje. Vsi smo v občestvu svetnikov, vsi, ki smo se prerodili po sv. krstu. A ker „nič omažeževanega ne pojde v nebeško kraljestvo“ (Skr. raz. 21, 27.), je zopet za nas slabe ljudi velika tolažba, veliko upanje, da se očistimo v ognju vie in tako pridemo do gledanja Boga! — Jesen je! Tudi za nas, vse pride jesen življenja, za tega ali onega morda že v spomladi let. Zato stojmo na straži! „Bodite pripravljene, zakaj ob uri, ki je ne veste, pride Sin človekov.“ (Luk. 12. 40.) C.

Razno blago.

Salomonska razsodba. V Illinoisu se je na železnici prigodila nesreča. En mož je bil ubit, drugemu je odtrgalo nogo. Vdova ubitega moža in oni enonogi sta tožila železnico za odškodnino. Sodnik je vdovi za izgubljenega moža odločil 1500 dolarjev, onemu, ki je izgubil nogo, pa 18.000 dolarjev. Neveljna zaradi take sodbe, reče vdova sodniku: Ali je to prav, da dobi ta več nego jaz? Ali ni življenje zakonskega moža več vredno nego samo ena noga? Sodnik odgovori: Žena! Ta mož ne dobi za noben denar druge noge. Ti pa dobiš lahko drugega moža, ki bo morda še lepši in boljši, nego je bil ubiti.

Olikana optica. V dunajskem Apolonovem gledališču se kaže optica Moric, ki ima vse manire olikanega človeka. Oblači se pred ogledalom, kakor kaka gospodična; predno se vleže v posteljo, se sleče. Tudi zna izborno kolesariti. Svojemu gospodarju zasluži na dan do 1000 K.

Književnost.

Knjige Družbe sv. Mohorja je naše uredništvo prejelo, in sicer sledeče: 1. Marija v zarli slave. 2. Sveta maša. Molitvenik. 3. Počobe iz misijonških dežel. I. zvezek. 4. Pisana mati. Povest. 5. Navzgor—navzdol. Povest. 6. Slovenske večernice. 63. zvezek. 7. Koledar za leto 1910.

Listnica uredništva.

P. V. Dunaj. Prisrčna hvala za dopisovanje. O to notico smo odstopili uredništvu „Straže“. Iskrene mladeniške pozdrave!

Rešitev besedne zastavice v 21. številki.

M
k a d
m a r e c
K a z i m i r
s v o b o d a
S a l o m o n
e t e r n i t
g o s k a
o k o
s l i k a
a l k o h o l
s t e r n a d
m r z l i c a
n a j ž i v i j o

Pravilne rešitve ni nihče pripisal.

Ustanovlj. 1. 1885.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

z najboljšimi stroji in najnovejšimi črkami oskrbljena, prevzame vsa v nje stroko spadajoča dela, kakor: vsakovrstne formulare, pooblastila, dolžna pisma, tabele, blankete, ekspanzarje, pobotnice itd.

■ ■ ■ ■ ■

Za trgovce: cenike, okrožnice, letake, lepake, račune, pisma, kuverte z naslovom, dopisnice itd.

■ ■ ■ ■ ■

Za razne korporacije in društva: pravila, letna poročila, pristopnice za člane, vabila na veselice
:: :: :: l. t. d. :: :: ::

Koroška cesta št. 5.

Pojasnila o inseratih daje
upravištvo le tistim, ki priložijo vprašanju znamko za 10 v.
Vsaka beseda stane 3 vin.

Velik cenik zastoj.
Železniška-roskopf ura

patent K5—
jamstvo 3 leta
drugače denar nazaj.
Ura ima 8 kamnov,
lepo email-števičnico,
gre 32 ur,
pristen niklast okrov,
ki ostane bel,
z drugim okrovom
prot' prahu, se jamči,
da gre do pol minute natanko.

Pristne srebrne ure . . . K 6 50
S 3 srebrnimi plašči . . . " 9 50
Srebrne-tula ure z dvojnimi plaščem . . . " 13—
Zlate damske ure . . . " 19—
Srebrne verižice . . . " 2—
Štenska ura . . . " 2—

Največji cenik zastoj.
A. KIFFMANN,
največja tovarna ur, zaloga, eksport MARIBOR št. 1.

Uradne
zavitke

z natisom in brez natisa,
vsake velikosti in kakovosti

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Spretni viničarji in mazarji s 8 delavskimi močmi se iščejo za 1 novembra. Vprašati je pri Ivanu Lininger, Volksgartenstrasse 20. 46

LETNIK **1910**

naše „Družinske pratike“

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo v Ljubljani: v „Katoliški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petričič in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna „Katol. tisk. društva“, v Celju: Zvezna trgovina. V Mariboru: Tiskarna sv. Cirila. Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik! 47

C. kr. zapr. cenitelj

Mih. Jlggerja sin

Maribor, samo Poštna ulica št. 1

Ustanovljeno 1. 1860.

Priporoča: zaročne in poročne prstane, brilantne prstane, zlate verižice za gospode in dame, Šafhausenske, Železniške, Omega in precizijske ure.

Gramofone od 12 do 40 kron.

Kupujem srebro in zlatino 45

Zahtevajte

zastoj da se Vam pošlje ilustrovani cenik z nad 200 slikami.

- Št. 0. Nikelnasta ali jeklena remontoir-ura 30 ur tekoča K 8'50
- Roskopf " 5'—
- Št. 2. Nikel-anker-remontoir (regulator) " 8'—
- Srebrna " 12'—
- Srebrna s tremi pokrovi " 8'—
- Št. 24. Nikel-anker-remontoir „Tula“ s tremi močnimi srebrnimi pokrovi " 8'—
- Št. 34. Srebrna damska rem.-ura " 6'—
- Št. 11. Srebrna remontoir-ura za gospode " 6'80
- Št. 18. Srebrna anker ura, 15 kamnov " 10'—
- Ista z dvojnimi pokrovi " 12'10
- Št. 102. Budilka z dnevnikom " 8'—
- Št. 107. Kuhinjska ura " 8'40

Garancija več let.

Blago, ki ne ugaja, vzame se proti polni svoti nazaj.

Izvršujejo se tudi vsa v to stroko spadajoča popravila na: tančno, vestno in jako ceno.

x Th. Fehrenbach, x

84 Največja tovarniška zaloga ur
Maribor, Gosposka ul. 26. : Filialka, Dravska ul. 2.

Zahtevajte v gostilnah katoliško, narodne liste: Straža, Slov. Gospodar, Naš Dom, Slovenec!

Izvrstni molitveniki

so:

- Muz. Venec pobožnih molitev in sv. pesmi . . . K 3 50
- Rezman, Behtiške bukvice „ 3—
- Venec svetih pesmi . . . „ 2—
- Prijatelj otroški . . . „ 40
- Sv. Opavila 1 35

Vsi ti molitveniki se dobijo tudi v zlati obrezi in stanajo potem okoli 50 vinarjev vož. Poština znaša 20—30 vin. za 1 knjigo.

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru

Vinske in sadne stiskalnice

z zboljšanim dvojnimi pritiskom za ročno delo, se zaprejo z zapahom, grozdni mlinci, grozdni reblerji, sadni mlinci

v najnovejši, najizdatnejši konstrukciji izborne vrste ter stroje za pripravo krme, hekslerji, rezalnice za repo, šrotni mlinci, dampferji za krmo, gepeljni, vorgelege iz tovarne poljedelskih strojev in livarne železja FRANC EISENSCHIMMEL & Comp. Raudnitz a/E. Glavna prodajalna pisarna

Franc MELICHAR, Rudolf BACHER

Dunaj III/2, Löwengasse 37.

Natančni ceniki zastoj in franko.

Išče solidne zastopnike in naprej-prodajalce.